MuNASS II

Municipalities Network Advocacy on Sanitation in South Asia

दक्षिण एशियाका नगरपालिकाहरुको सञ्जालमा सरसफाइ पैरवी कार्यक्रम

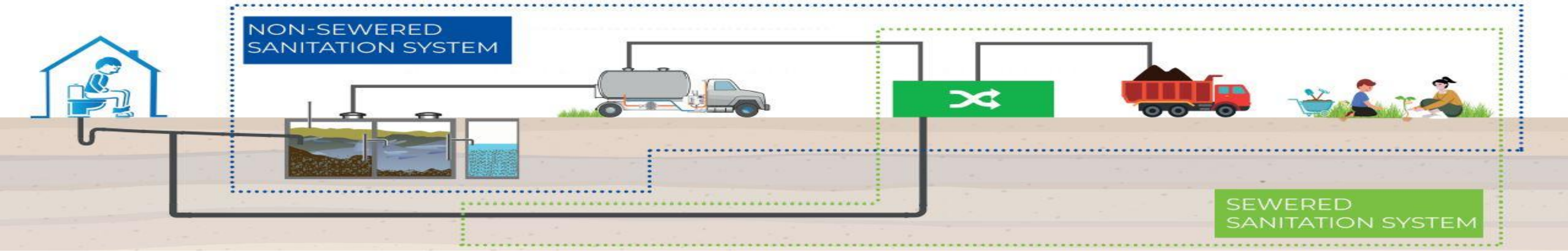

नगरव्यपी समाबेशी सरसफाइ प्रणाली प्रकार्य : जिम्मेवारी र जवाफदेहिता

दिसाजन्य लेदो व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम

BILL & MELINDA GATES foundation | UCLG ASPAC | MUNICIPAL ASSOCIATION OF NEPAL 2050 | ENPHO Creating Eco Societies

तालिम सुरु गर्न पूर्व ......

- के तपाईले आफ्नो घरमा चर्पी जाम भएको अवस्था झेल्नुभएको छ, र यस्तो हुनुको कारण थाहा छ ?

- चर्पी जाम भएको बेला के गर्नु भयो ? र किन ?
- ढल जाम भएको बेला के गर्नु भयो ? र किन ?

सिकाइका उपलब्धिहरु

- नगरव्यापी समावेशी सरसफाइ प्रणालीमा जिम्मेवारी र जवाफदेहिता तथा सोको सूचकहरु व्याख्या गर्न सकिनेछ ।

- जिम्मेवारी र जवाफदेहिताका आधारमा मुख्य सरोकारवालाहरु पहिचान गर्न सकिनेछ ।

- सरसफाइ सेवाहरु प्रदान गर्ने सरोकारवालाहरुको भूमिका र जिम्मेवारीहरु वर्णन गर्न सकिनेछ ।

विषयवस्तु

- जिम्मेवारी र जवाफदेहिता: अवधारणा
- न्यून आय भएका समुदायका लागि सेवा प्रवाह र जिम्मेवारी
- सरसफाइ सेवा श्रृंखलाका विभिन्न भागमा जिम्मेवारी र जवाफदेहिता
- नीजि क्षेत्रको भूमिका

नगरव्यापी समावेशी सरसफाइका सेवा खाका

सेवाका परिणाम

- समता
- सुरक्षा
- दिगोपना

प्रणाली प्रकार्य

- National/State Level
- City Level

- जिम्मेवारी
- जवाफदेहिता
- स्रोतको योजना तथा व्यवस्थापन

कसरी त्यहाँ पुग्न सक्छौ ?

प्रणालीका प्रकार्यहरु

अधिकारीहरुमा स्पष्ट, समाबेशी सेवाहरु र लक्ष्यहरु भएको	सुधारका लागि कार्य परिभाषित, अनुगमन र व्यवस्थापन भएको	सेवा दिगो बनाउन तथ्यांकमा आधारित आर्थिक, मानवीय, र प्राकृतिक स्रोतहरु व्यवस्था गरेको
जिम्मेवारी	**जवाफदेहिता**	**स्रोत व्यवस्थापन**

CWIS प्रणाली : जिम्मेवारी

समतामूलक, दिगो र सुरक्षित, सरसफाइ कार्य गर्नका लागि अधिकारीहरुको स्पष्ट जनादेश भएको

- सम्पूर्ण सेवा श्रृंखलालाई समेट्ने गरी स्पष्ट र नदोहोरिएको जनादेश
- सबै शहरी क्षेत्रलाई अनिवार्य समावेश गरेको
- नगरमा भएका सबै व्यक्तिहरु (न्यून आय भएका, संकटासन्न, लैगिंकता) लाई अनिवार्य समावेश गरेको
- स्पष्ट जिम्मेवारी सहितको कानुनी प्रावधान, नियामक खाका र संस्थागत व्यवस्था भएको

CWIS प्रणाली : जिम्मेवारी

समतामूलक, दिगो र सुरक्षित, सरसफाइ कार्य गर्नका लागि अधिकारीहरुको स्पष्ट जनादेश भएको

- अधिकारीहरुले समावेशी सेवाहरु प्रदान गर्ने जनादेश भएको
- जनादेश कार्यान्वयन गर्न अधिकारीहरुले पर्याप्त कर्मचारी र बजेट छुट्याउने गरेको
- सरसफाइको लागि छुट्टै बजेटको व्यवस्था भएको
- सरसफाइको राजस्व घुमिरहेको

स्पष्ट जिम्मेवारीको आवश्यक

- जिम्मेवार को हो त ?
- खण्डित र अस्पष्ट जनादेश, कुनै एक शाखाको पनि स्पष्ट जिम्मेवारी नभएको
- जिम्मेवारीको सीमा पनि उत्तिकै महत्वपूर्ण छ

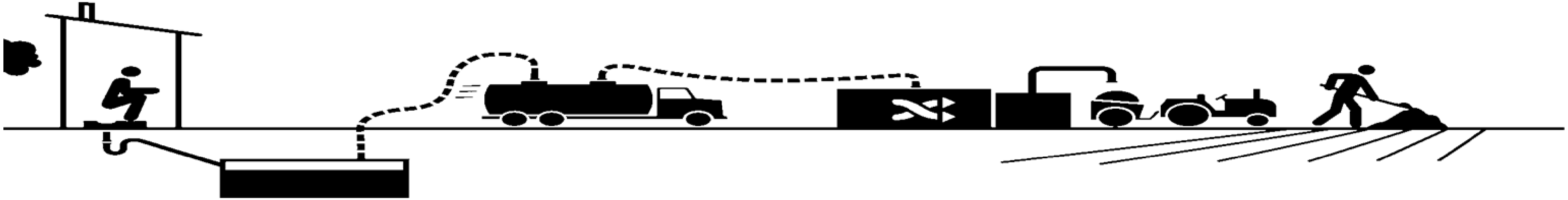

सरसफाइ सेवा प्रणालीमा जिम्मेवारी

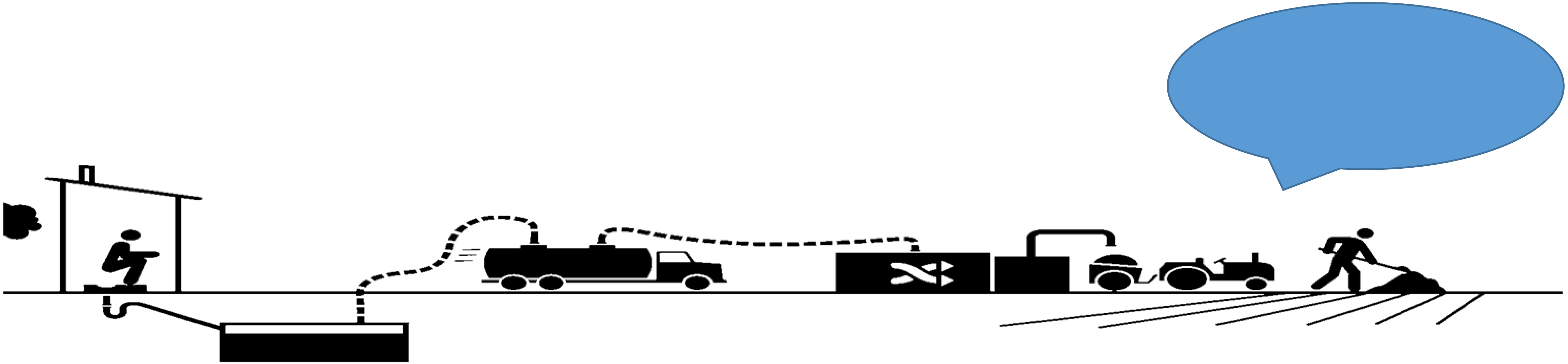

सरसफाइ सेवा श्रृंखलामा जिम्मेवार सरोकारवालाहरु को-को हुन् ? र किन?

सरसफाइ सेवा प्रणालीमा जिम्मेवारी

भण्डारण	रित्याउने र ढुवानी	प्रशोधन	पुनः प्रयोग वा सुरक्षित विसर्जन

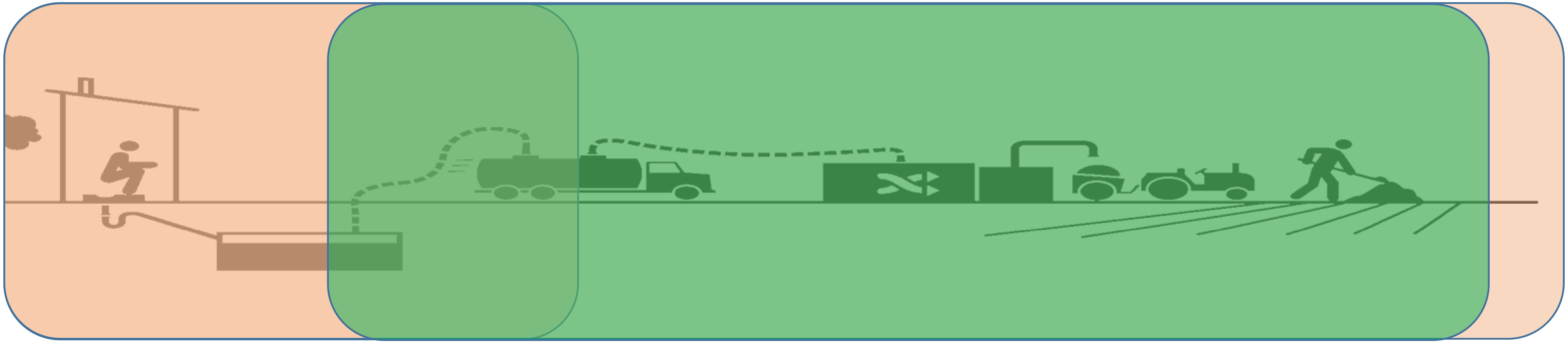

सेवा प्रदायक कार्य ढाँचा

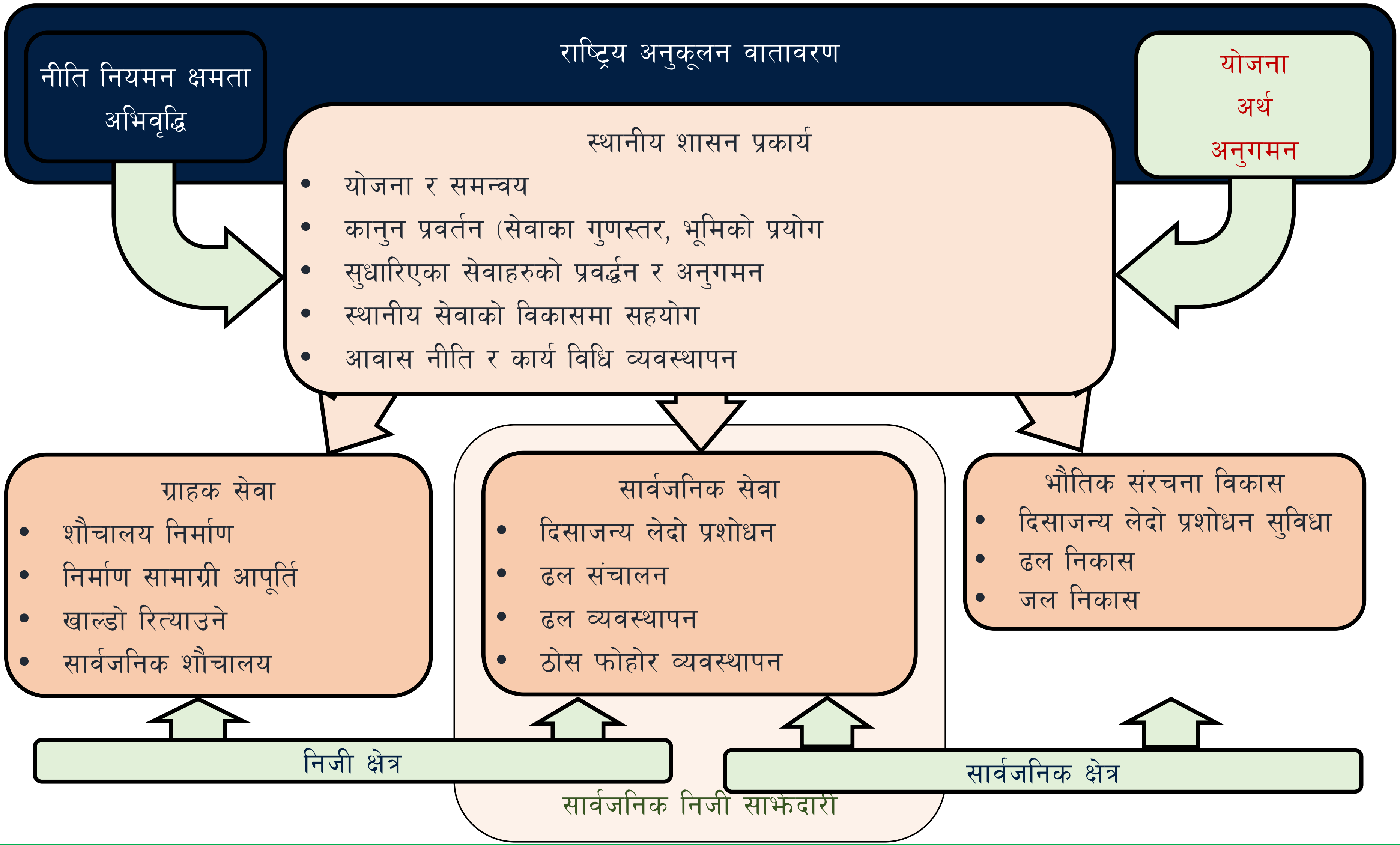

BILL & MELINDA GATES foundation | UCLG ASPAC | MUNICIPAL ASSOCIATION OF NEPAL 2050 | ENPHO Creating Eco Societies

दिसाजन्य लेदो व्यवस्थापन गर्न स्थानीय सरकारको भूमिका

तालिका ३ : सरकोकारवालाहरुको भूमिका

सरोकारवालाहरु	नीति तथा मार्गदर्शनहरु	समन्वय	प्राविधिक सहयोग	सङ्कलन तथा ढुवानी	प्रशोधन	विसर्जन ⁄ अन्तिम उपयोग	नियमन	क्षमता अभिवृद्धि	अनुगमन
खानेपानी तथा सरसफाइ मन्त्रालय र संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय	●	●					●	●	●
खानेपानी तथा ढल निकास विभाग	●		●				●	●	●
जनसंख्या तथा वातावरण मन्त्रालय	●	●					●	●	●
नगरपालिका ⁄ गाउँपालिका ⁄ सेवाप्रदायक	●	●	●	●	●	●	●	●	●
खानेपानी उपभोक्ता संस्था		●	●	●				●	●
निजी क्षेत्र ⁄ उद्यमीहरु			●	●	●	●			
अनुसन्धान ⁄ शैक्षिक प्रतिष्ठान	●							●	●
विकास साझेदार ⁄ राष्ट्रिय वा अन्तर्राष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाहरु	●	●						●	

Source: Institutional and Regulatory Framework for Fecal Sludge Management in Urban Areas of Nepal

दिसाजन्य लेदो व्यवस्थापन गर्न निजी क्षेत्रको भूमिका र जिम्मेवारी

तालिका ३ : सरकोकारवालाहरुको भूमिका

सरोकारवालाहरु	नीति तथा मार्गदर्शनहरु	समन्वय	प्राविधिक सहयोग	सङ्कलन तथा ढुवानी	प्रशोधन	विसर्जन / अन्तिम उपयोग	नियमन	क्षमता अभिवृद्धि	अनुगमन
खानेपानी तथा सरसफाइ मन्त्रालय र संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय	●	●					●	●	●
खानेपानी तथा ढल निकास विभाग	●		●				●	●	●
जनसंख्या तथा वातावरण मन्त्रालय	●	●					●	●	●
नगरपालिका / गाउँपालिका / सेवाप्रदायक	●	●	●	●	●	●	●	●	●
खानेपानी उपभोक्ता संस्था		●	●	●				●	●
निजी क्षेत्र / उद्यमीहरु			●	●	●	●			
अनुसन्धान / शैक्षिक प्रतिष्ठान	●							●	●
विकास साझेदार / राष्ट्रिय वा अन्तर्राष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाहरु	●	●						●	

Source: Institutional and Regulatory Framework for Fecal Sludge Management in Urban Areas of Nepal

निजी क्षेत्रको भूमिका

संस्था	संकलन	भण्डारण	संकलन	ढुवानी	प्रशोधन	पुन: प्रयोग
निजी	शौचालय निर्माण	सेप्टिक ट्यांक निर्माण	रित्याउने	दिसाजन्य लेदो ढुवानी	निर्माण	श्रोत पुर्नभरण
					संचालन	उत्पादन बजारिकरण

PPPs : निजी क्षेत्र समावेश

बजार अनुशासन ✓

व्यक्तिगत सेवा

- कम मूल्य
- सेवाग्राहीको माग प्रति लचिलोपन
- नयाँ क्षेत्रमा सेवा विस्तार

साझा सेवाहरु

- प्रतिस्पर्धात्मक बोलपत्र आह्वान
- कार्य लक्ष्य
- स्रोत परिचालन

स्रोत परिचालन ✓

- पहिले नै उपलब्ध : औपचारिक वा अनौपचारिक
- अनुभवी कर्मचारी
- उपकरण, औजार र सामाग्री
- आफ्नै पुँजी र ऋणमा पहुँच

तर बजारले यी सेवा प्रवाह नगर्न सक्छ : ✗

- विश्वासनीय गुणस्तर
- न्यून आय स्तर भएका समुदायलाई किफायती उत्पादन

CWIS ढाँचा

सेवाका परिणाम	समता	सुरक्षा	दिगोपना
प्रणाली प्रकार्य	जिम्मेवारी	जवाफदेहिता	स्रोत योजना तथा व्यवस्थापन

जवाफदेहिता

- कसैको कार्य, उत्पादन, निर्णय र तिनीहरुको लागि जिम्मेवार हुनु ।
- कसैको कार्यको नतिजाको लागि उत्तरदायी हुनु

नगरव्यापी समावेशी सरसफाइ प्रणाली प्रकार्य : जवाफदेहिता

- अधिकारीहरुले जनादेश विपरित गरेको कार्यलाई तथ्याङ्क, पारदर्शीता र प्रेरणालाई निरीक्षण र व्यवस्थापन गर्ने

निरीक्षण

- स्पष्ट मुख्य कार्य सम्पादन र लक्ष्यहरु हुनुपर्ने

व्यवस्थापन

- तथ्याङ्कबाट हुने प्रेरणाहरु वा दण्डहरु हुनुपर्ने

जिम्मेवारी र जवाफदेहिता

जिम्मेवारी लिनुपर्दछ	तर	जवाफदेही हुनुपर्दछ
जिम्मेवारी लिने र दिने गरिन्छ, साथै अनुमान गर्न सकिन्छ		जवाफदेहिता यतिकै सुनिश्चित हुदैंन, यसलाई लिनुपर्दछ
केहि र कसैको लागि जिम्मेवारी वहन गर्न सकिन्छ		अरुको जिम्मेवारी लिँदा जवाफदेहितामा कमी हुनसक्छ

सरसफाइ सेवा श्रृंखलाको लागि संस्थागत र सुशासन ढाँचा

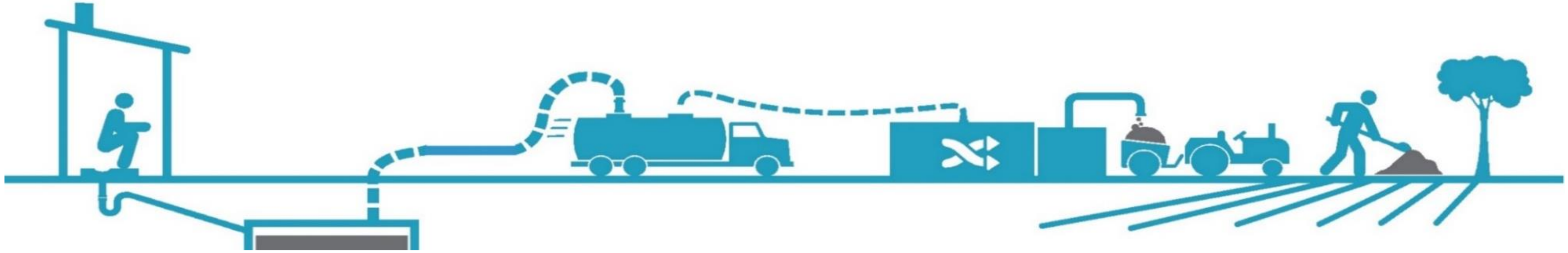

Sanitation Service Chain

Capture	Emptying	Conveyance	Treatment	Disposal/Reuse

INSTITUTIONAL MODEL

Accountability

SS

TCC	CMA (MAWS)	TNPCB

*TCC approves building designs and regulates and enforces prescribed standards for toilets constructed by households. The Municipal Administration and Water Supply (MAWS) department of the Government of Tamil Nadu (GoTN) directly oversees the TWAD Board. Minister of the MAWS department also chairs the TWAD Board. MAWS is the regulator of ULB performance across the service chain and also regulates prices/tariffs for SS. Meanwhile, the Tamil Nadu Pollution Control Board (TNPCB) is the environmental regulator for wastewater discharge.

NSS

TCC	CMA (MAWS)	TNPCB

*TCC approves building designs and regulates and enforces prescribed standards for containment systems constructed by households. Same as SS, MAWS oversees ULB performance on NSS. There is no regulation on price/ tariff setting for NSS.

समुह कार्य : सरसफाइ सेवा श्रृंखलाको लागि संस्थागत र सुशासन ढाँचा

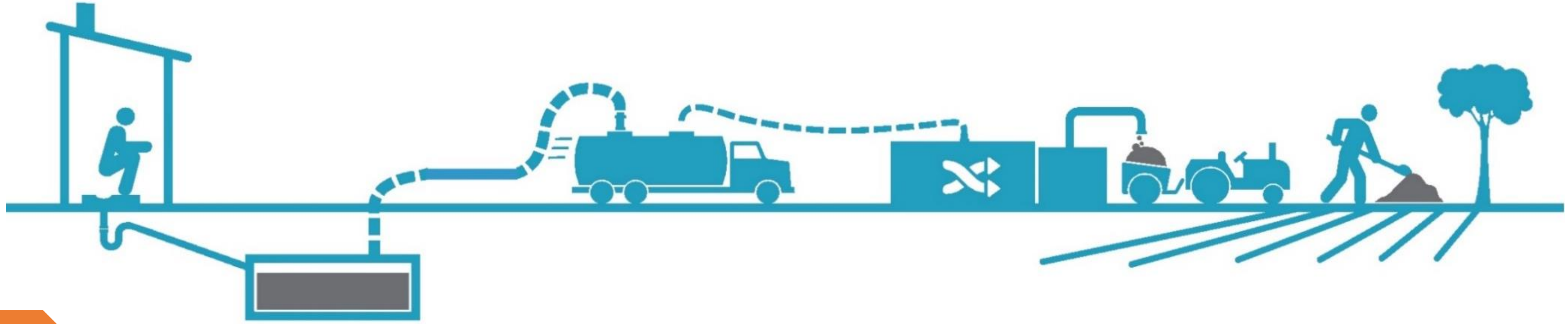

जिम्मेवार सरोकारवालाहरु

जवाफदेहिता बढाउन के गर्ने ?

BILL & MELINDA GATES foundation
UCLG ASPAC
MUNICIPAL ASSOCIATION OF NEPAL 2050
ENPHO Creating Eco Societies

जिम्मेवारी, जवाफदेहिता र स्रोतको योजना र व्यवस्थापन बिचको सम्बन्ध

- जिम्मेवारी सँगैको जवाफदेहिता र स्रोतको योजना र व्यवस्थापन कसरी सम्बन्धित छ ?

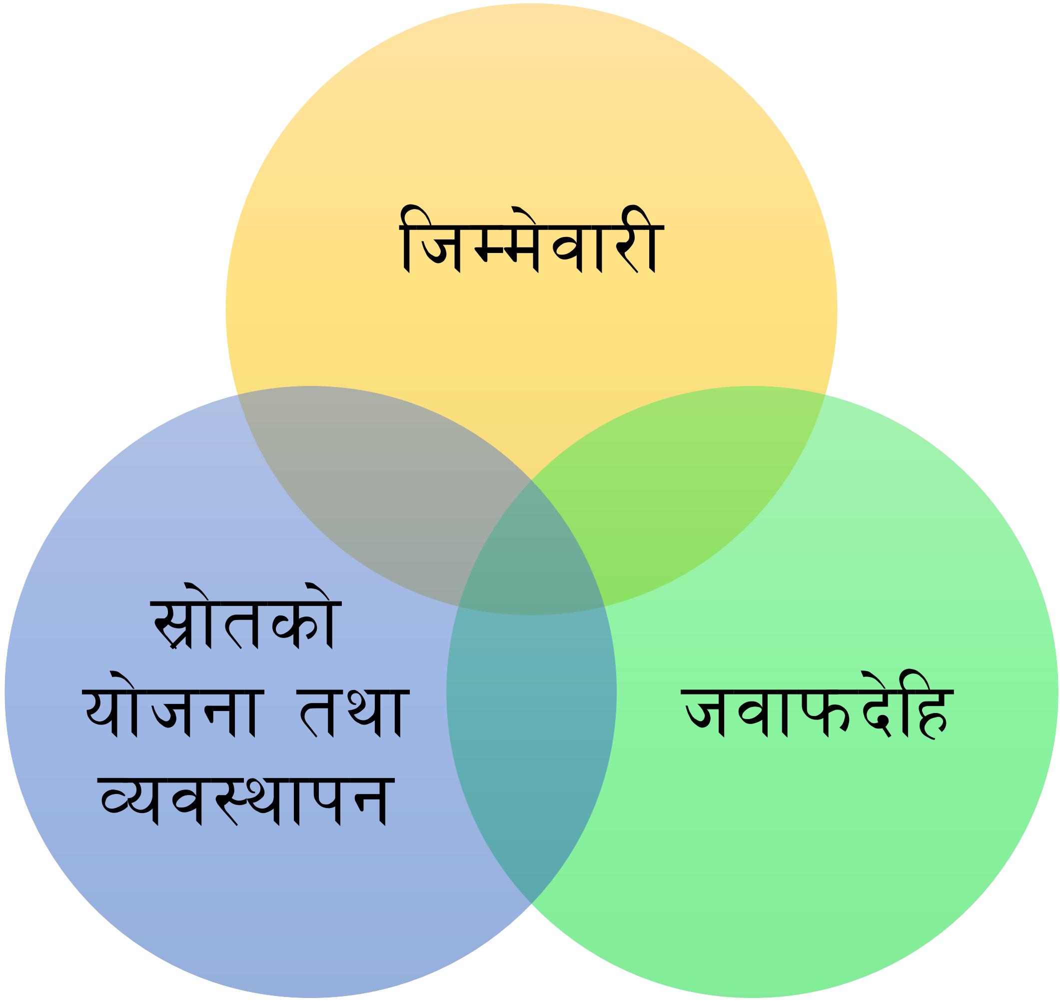

जिम्मेवारी सँगै जवाफदेहिता र स्रोतको योजना र व्यवस्थापन

- सुरुमा नै स्पष्ट जिम्मेवारी भए जवाफदेहिताको संयन्त्र प्रभावकारी हुन्छ
- जवाफदेहिता नभएमा आर्थिक संयन्त्र कार्यान्वयनमा समस्या आउँछ ।
- स्रोतको योजना र व्यवस्थापन नभए सम्म जिम्मेवारी पूर्ण रुपमा विस्तारित हुँदैन

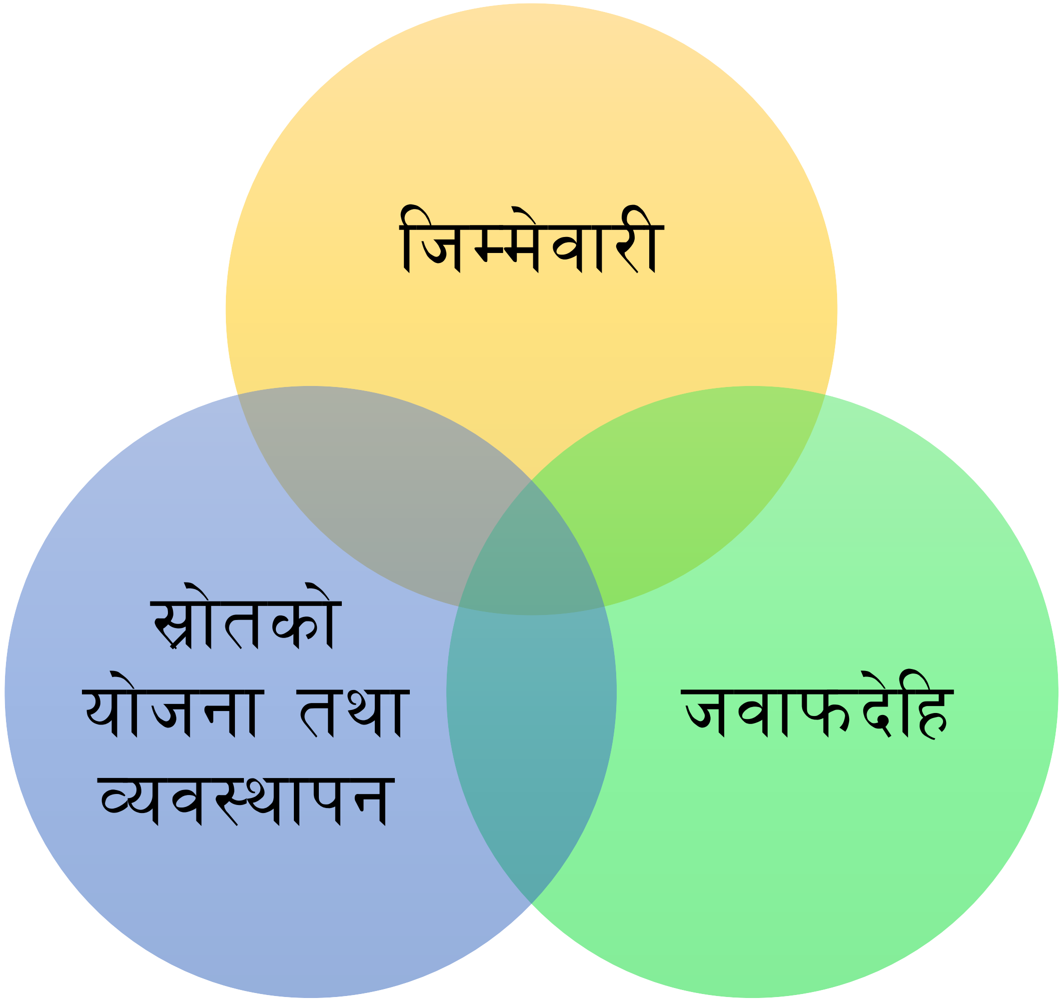

मुख्य सन्देश

- सरसफाइ सेवा श्रृंखलाका विभिन्न भागहरुमा कार्य सुनिश्चित कसले गर्ने बारे स्पष्ट जनादेश प्रदान गर्नुपर्दछ
- औपचारिक कानुनी जिम्मेवारी र वास्तविक अभ्यास तर्क-संगत हुनुपर्दछ
- सम्भावना भएका स्थानमा ढल सहित र ढल रहित सरसफाइको लागि जिम्मेवारी एकीकृत हुनुपर्दछ ।
- जिम्मेवारीको सेवा क्षेत्राधिकारले अनौपचारिक बस्तीहरु समेट्नु पर्दछ
- अधिकारीहरुले जनादेश विपरित गरेको कार्यलाई डेटा पारदर्शीताको आधारमा निरीक्षण र व्यवस्थापन गर्नुपर्दछ ।

"When performance is measured, performance improves.

When performance is measured and reported, the rate of improvement accelerates."

– Thomas S. Monson

धन्यवाद

pngtree

वतावरण र जनस्वास्थ्य संस्था (एन्फो)
११०/२५ आदर्श मार्ग, नयाँ बानेश्वर, काठमाडौं
फोन : ९७७-१-५२४४६४१, ५२४४०५१, ५२४४९९२, ५२४४६०९
फ्याक्स : ९७७-१-५२४४३७६
इमेल : enpho@enpho.org
वेब साईट : www.enpho.org

यस तालिम सामाग्रीहरु र प्रिजेन्टेसनहरु वातावरण र जनस्वास्थ्य संस्था (एन्फो) ले नगरव्यापी समावेशी सरसफाइ अलाइन्स नेपाल अर्न्तगत विषयगत समूहको सहयोगमा "नगरव्यापी समावेशी सरसफाइ स्तरोन्नती तथा नवीनता" नामक परियोजना जुन विल एण्ड मिलिन्डा गेट्स फाउन्डेसन ले आर्थिक सहयोग गरेको छ । यस परियोजना अन्तराष्ट्रिय तालिम संयन्त्र - बङ्लादेश युनिभर्सिटि अफ इन्जिनियरिङ एण्ड टेक्नोलोजी (ITN-BUET) को समन्वयमा कार्यान्वयन भएको हो ।